

RUSIA

Relațiile UE-Rusia sunt tensionate începând din 2014, din următoarele cauze: anexarea ilegală a Crimeei de către Rusia, susținerea grupurilor separatiste din estul Ucrainei, politicile de destabilizare din vecinătate, campaniile de dezinformare și ingerință și încălcările drepturilor omului în plan intern. După ce Rusia a lansat invazia pe scară largă în Ucraina la 24 februarie 2022, cooperarea politică, culturală și științifică a fost suspendată.

TEMEIUL JURIDIC

- Titlul V din [Tratatul privind Uniunea Europeană](#) (TUE): „acțiunea externă”;
- Articolele 206-207 (comerț) și 216-219 (acorduri internaționale) din [Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene](#) (TFUE);
- Acordurile de parteneriat și cooperare - APC (relațiile bilaterale).

RELAȚIILE UE-RUSIA

Până la izbucnirea protestelor din piața centrală din Kiev în noiembrie 2013, UE și Rusia stabiliseră un „parteneriat strategic”, care includea, între alte domenii, comerțul, economia, energia, schimbările climatice, cercetarea, educația, cultura și securitatea, inclusiv combaterea terorismului, neproliferarea nucleară și soluționarea conflictului din Orientul Mijlociu. UE a fost o fermă susținătoare a aderării Rusiei la Organizația Mondială a Comerțului (OMC) (realizată în 2012). Anexarea ilegală a Crimeei de către Rusia în martie 2014, dovezile că Rusia sprijinea combatanții separatiști din estul Ucrainei și încercările ei de a perturba accesul la Marea Azov au marcat începutul unei revizuirii majore a politicii UE față de Rusia.

Din martie 2014, UE, precum și SUA, Canada, Australia și alte țări occidentale, au impus progresiv măsuri restrictive împotriva Rusiei. Inițial, sancțiunile UE împotriva Rusiei din 2014 au inclus măsuri restrictive individuale, cum ar fi înghețarea activelor și interdicții de acordare a vizelor membrilor elitei ruse, separatiștilor ucraineni și organizațiilor asociate acestora, însoțite de sancțiuni diplomatice, ce au determinat suspendarea oficială a summiturilor UE-Rusia și a negocierilor privind noul acord de cooperare UE-Rusia, precum și suspendarea Rusiei din G8. Ulterior, au urmat sancțiuni economice mai ample împotriva Rusiei, printre care restricțiile inițiale în comerțul cu Crimeea, precum și sancțiuni sectoriale privind comerțul cu arme, energia și cooperarea financiară cu Rusia. Ca răspuns, în august 2014, Rusia a adoptat [contra-sancțiuni](#), interzicând numeroase produse agroalimentare din UE (reprezentând 43 %

din totalul exporturilor agroalimentare ale UE către Rusia și 4,2 % din totalul exporturilor agroalimentare ale UE către lume în 2013). În ciuda sancțiunilor și a contra-sanctiunilor, UE a rămas cel mai mare partener comercial al Rusiei, iar Rusia era al cincilea cel mai mare partener comercial al UE până în 2021.

În plus, UE și-a reevaluat relațiile cu Rusia prin Strategia globală de securitate a UE din 2016, definindu-le drept „o provocare strategică esențială”. În martie 2016, Consiliul a stabilit cinci principii directoare care urmează să fie aplicate în relațiile UE cu Rusia: (1) aplicarea acordurilor de la Minsk privind conflictul din estul Ucrainei, ca o condiție esențială pentru orice modificare substanțială a poziției UE față de Rusia; (2) consolidarea relațiilor cu partenerii estici ai UE și cu alți vecini, inclusiv cu cei din Asia Centrală; (3) creșterea rezilienței UE (de exemplu în ceea ce privește securitatea energetică, amenințările hibride sau comunicarea strategică); (4) o cooperare selectivă cu Rusia pe teme de interes pentru UE; (5) necesitatea de a realiza contacte interpersonale și de a susține societatea civilă din Rusia.

De la invadarea pe scară largă a Ucrainei în februarie 2022, Rusia a fost considerată un agresor al Ucrainei, iar UE și-a reorientat strategia față de Federația Rusă.

În martie 2022, UE a adoptat [Busola strategică pentru securitate și apărare](#), recunoscând că Rusia reprezintă „o amenințare directă și pe termen lung la adresa securității europene”, marcând astfel o schimbare majoră în relațiile UE-Rusia după 2016. Această abordare a fost susținută și în Conceptul strategic al NATO, adoptat în iunie 2022, care afirmă că „Federația Rusă reprezintă cea mai semnificativă și directă amenințare la adresa securității aliaților și la adresa păcii și stabilității în zona euro-atlantică”.

În consecință, începând din 2022, politicile UE față de Rusia au fost concepute având următoarele principii directoare: (1) Rusia trebuie să fie izolată la nivel internațional și trebuie să i se impună sancțiuni pentru a o împiedica să poarte războiul; (2) comunitatea internațională trebuie să asigure că Rusia, autorii individuali și complicii lor sunt trași la răspundere pentru încălcările dreptului internațional și crimele de război comise în Ucraina; (3) vecinii UE trebuie să fie sprijiniți, inclusiv prin politicile de extindere ale UE, iar partenerii din întreaga lume trebuie ajutați să facă față consecințelor războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei; (4) ar trebui sprijinită cooperarea strânsă cu NATO și cu partenerii din întreaga lume pentru a apăra ordinea internațională bazată pe norme; (5) reziliența UE trebuie întărită, în special în ce privește securitatea energetică și infrastructura critică, și trebuie contracarate amenințările cibernetice și hibride, manipularea informațiilor și interferențele Rusiei; (6) societatea civilă, apărătorii drepturilor omului și mass-media independentă trebuie să fie sprijinite în interiorul și în afara Rusiei, abordând totodată amenințările la adresa securității și a ordinii publice în UE.

După obținerea celui de al patrulea mandat prezidențial în 2018, Vladimir Putin a orchestrat amendamente constituționale, adoptate în 2020, care îi vor permite să rămână la putere după 2024, sfârșitul mandatului său actual (teoretic până în 2036).

În timpul lui Vladimir Putin, cu precădere începând din 2012, spațiul pentru acțiuni individuale și colective s-a redus treptat, dar sistematic, prin restricții legislative și intimidări la adresa criticilor. De-a lungul anilor, autoritățile ruse au introdus restricții

juridice ample privind „agenții străini” și organizațiile „indezirabile” și „extremiste”, vizând sute de organizații neguvernamentale (ONG-uri), în timp ce cenzurarea mass-mediei, a internetului și a platformelor de comunicare socială a crescut semnificativ. Un număr tot mai mare de actori ai societății civile, apărători ai drepturilor omului și jurnaliști independenți au fost desemnați drept „agenți străini”, hărțuiți și încarcerati, organizațiile pentru drepturile omului au fost închise, iar libertatea de exprimare, libertatea de întrunire pașnică și libertatea de asociere au fost îngrădite. Jurnalismul de investigație și cel de date au fost, de asemenea, vizate, în timp ce mass-media controlată de stat a promovat în mod constant imaginea Rusiei ca fiind o „fortăreață asediată”, atacată de „Occident în ansamblu”. Mai mult, alegerile parlamentare din 2016 și 2021 și alegerile regionale și locale din septembrie 2022 s-au desfășurat într-un mediu politic și mediatic restrictiv, ceea ce a dus la o victorie semnificativă a Partidului lui Putin „Rusia Unită”. Observatorii electorali și mass-media independentă au constatat că în continuare alegerile nu au respectat standardele internaționale și au fost afectate de fraudă, de mobilizarea la locul de muncă, de excluderea sistematică a opoziției și de alte nereguli. [Experții au remarcat](#) că alegerile regionale care au avut loc în septembrie 2023 au fost [și mai puțin corecte și libere](#) decât alegerile anterioare. Dreptul de vot al cetățenilor ruși s-a deteriorat atât de mult încât se poate considera că aceste alegeri nu respectă niciun principiu democratic veritabil. Rusia va organiza viitoarele alegeri prezidențiale în martie 2024.

În octombrie 2020, pe baza unui temei juridic specific al UE - regimul de sancțiuni privind armele chimice - șase persoane din Rusia și o entitate au fost adăugate pe lista relevantă privind interdicția de călătorie și înghețarea activelor, ca urmare a tentativei de asasinare a politicianului din opoziție și a activistului anti-corupție Alexei Navalnii din august 2020, cu un agent neurotoxic de tip militar. Este vorba despre același instrument juridic folosit pentru a sancționa persoanele responsabile implicate în cazul Skripal din Salisbury (Regatul Unit) în martie 2018.

În martie 2021, Consiliul a utilizat noul regim mondial de sancțiuni al UE în materie de drepturi ale omului ca să sancționeze patru cetățeni ruși pentru rolul lor în arestarea, urmărirea penală și condamnarea arbitrară ale lui Navalnii, precum și pentru reprimarea protestelor pașnice declanșate de tratamentul ilegal la care a fost supus.

Începând cu august 2014, Rusia a replicat la sancțiunile UE, impunând contra-sancțiuni la produsele agricole, la materiile prime și la produsele alimentare, sub pretext că încalcă normele de securitate alimentară. Acest lucru a întărit politica Rusiei de substituție a importurilor în sectorul agricol. De asemenea, Rusia aplică o „listă neagră” unor resortisanți ai UE și SUA care i-au criticat acțiunile, refuzându-le dreptul de a intra pe teritoriul Rusiei. Lista nu este publicată oficial, ceea ce exclude posibilitatea unei căi de atac legale, spre deosebire de interdicția de călătorie impusă de UE. Pe listă s-au aflat mai mulți deputați în Parlamentul European și, începând cu 30 aprilie 2021, fostul președinte al Parlamentului European, David Sassoli, alături de vicepreședinta Comisiei Europene pentru valori și transparență, Věra Jourová, și șase oficiali din statele membre ale UE.

La 21 februarie 2022, Duma de Stat a Federației Ruse a recunoscut oficial independența autoproclamatelor „republici populare” Donețk și Luhansk. La 24 februarie 2022, Federația Rusă a lansat invazia pe scară largă asupra Ucrainei.

De la începutul invaziei, UE a condamnat în termenii cei mai fermi agresiunea militară ilegală, neprovocată și nejustificată a Rusiei împotriva Ucrainei și atacurile sale împotriva civililor și a infrastructurii civile și a cerut retragerea imediată și necondiționată a tuturor trupelor ruse de pe întreg teritoriul Ucrainei, în interiorul frontierelor sale recunoscute la nivel internațional. UE a subliniat că acest război de agresiune constituie o încălcare evidentă și flagrantă a Cartei ONU și a principiilor fundamentale ale dreptului internațional și că Federația Rusă poartă întreaga responsabilitate pentru acesta. Președintele Consiliului European, Charles Michel, a subliniat, de asemenea, repercusiunile războiului asupra ordinii mondiale, declarând la 1 martie 2022: „Nu este atacată doar Ucraina, ci și dreptul internațional, ordinea internațională bazată pe norme, democrația și demnitatea umană. Acesta este terorism geopolitic pur.” În plus, liderii UE au scos în evidență că Rusia, Belarus și toți cei responsabili de crime de război și de alte crime foarte grave vor fi trași la răspundere pentru acțiunile lor, conform dreptului internațional. De asemenea, UE a condamnat instrumentalizarea produselor alimentare de către Rusia în războiul împotriva Ucrainei și criza mondială a securității alimentare provocată de Rusia. UE a considerat ca fiind ilegale și nelegitime referendumurile fictive din septembrie 2022 și așa-numitele „alegeri” organizate în septembrie 2023 de Rusia în teritoriile ocupate ale Ucrainei și a respins cu fermitate această încercare a Rusiei de a-și legitima sau normaliza controlul militar ilegal și tentativa de anexare a unor părți din teritoriile ucrainene.

Ca răspuns la invazia Rusiei, statele membre ale UE au adoptat rapid sancțiuni extrem de aspre, în strânsă cooperare cu partenerii lor, și anume Statele Unite, Regatul Unit, Canada, Australia și Japonia. Începând cu 24 februarie 2022, UE a extins masiv măsurile sectoriale restrictive prin [11 pachete de sancțiuni succesive](#) (până în iunie 2023) și a adăugat un număr semnificativ de persoane și entități pe lista de sancțiuni, cu scopul de a intensifica și mai mult presiunea asupra Rusiei pentru a pune capăt războiului. Măsurile restrictive sunt menite să slăbească bazele economice ale Rusiei, privând-o de tehnologiile și piețele esențiale și reducând în mare măsură capacitatea acesteia de a purta războaie.

Cele 11 pachete de [sancțiuni ale UE](#) adoptate într-un ritm foarte rapid - considerate deja o „revoluție a sancțiunilor” - s-au concretizat într-un set de măsuri fără precedent care vizează sectoarele-cheie ale economiei ruse și elitele politice ale țării. Fiecare pachet a modificat treptat și a extins domeniul de aplicare al regimurilor de sancțiuni adoptate începând cu 2014, adăugând un nou regim de interzicere a importurilor de bunuri originare din teritoriile anexate în mod ilegal Donețk, Luhansk, Herson și Zaporijia în UE. Pachetele de sancțiuni sunt menite să aibă un efect puternic și consecințe ample asupra sectorului financiar, al transporturilor, al energiei, al tehnologiei, al consultanței, al radiodifuziunii, precum și al metalelor, al produselor de lux și al altor bunuri.

Pe lângă sancțiunile individuale și economice, au fost impuse o serie de sancțiuni diplomatice ulterioare, precum suspendarea facilității eliberării vizelor între UE și Rusia. Împreună cu alți membri ai Organizației Mondiale a Comerțului (OMC), UE a convenit

să suspende tratamentul pe baza clauzei națiunii celei mai favorizate pentru produsele și serviciile rusești pe piețele UE.

Începând de la sfârșitul lui iunie 2023, sancțiunile incluse pe listă acoperă [1 572 de persoane și 244 de entități](#). Printre persoanele sancționate se numără președintele Federației Ruse, Vladimir Putin, ministrul afacerilor externe al Rusiei, Serghei Lavrov, cei 351 de membri ai Dumei de Stat care au aprobat recunoașterea teritoriilor ocupate temporar din regiunile Donețk și Luhansk, înalți funcționari și personal militar, agenții dezinformării, responsabilii de atacurile cu rachete împotriva civililor și a infrastructurii civile critice și de răpirile și adopțiile ilegale ulterioare ale copiilor ucraineni, precum și multe altele. Mai mulți membri de rang înalt ai organizației mercenare „Grupul Wagner” au fost incluși pe lista de sancțiuni, inclusiv liderul de atunci, Evgheni Prigojin. Toate pachetele de sancțiuni au fost reînnoite în septembrie de către Consiliu până în martie 2024.

Cel de al 11-lea pachet de sancțiuni se axează pe intensificarea luptei împotriva eludării restricțiilor impuse Rusiei prin importuri operate prin țări terțe sau entități paralele și include un instrument de combatere a eludării conceput special pentru a reduce ocolirea sancțiunilor prin intermediul țărilor terțe. Sancțiunile individuale (interdicții de călătorie și înghețarea activelor) vizează diferite persoane care fie sunt responsabile de sprijinirea, finanțarea sau realizarea unor acțiuni care subminează integritatea teritorială, suveranitatea și independența Ucrainei, fie beneficiază de pe urma acestor acțiuni. În acest context, după adăugarea pe lista infracțiunilor incriminate de UE a încălcării măsurilor restrictive, Consiliul a convenit, la 9 iunie 2023, să introducă infracțiuni și pedepse pentru încălcarea sancțiunilor UE și să faciliteze investigarea, urmărirea penală și pedepsirea încălcării măsurilor de sancționare în întreaga UE.

Drept represalii la adresa UE și a sancțiunilor internaționale impuse Rusiei în urma invadării Ucrainei în februarie 2022, guvernul rus a publicat o listă a țărilor străine „neprietenoase”, care include statele membre ale UE, Regatul Unit, SUA și alte națiuni cu un sistem de sancțiuni împotriva Rusiei. Persoanele din aceste țări fac în prezent obiectul unui sistem de contramăsuri de retorsiune mai complex, care afectează diverse acorduri comerciale și financiare ce au legătură cu Rusia. La 31 martie 2022, autoritățile ruse au mai decis să își lărgească considerabil „lista neagră” pentru a include „conducerea de vârf a UE, o serie de comisari europeni și șefi ai organismelor militare ale UE, precum și majoritatea covârșitoare a deputaților în Parlamentul European”. Lista neagră a Rusiei include și înalți funcționari din unele guverne ale statelor membre ale UE și membri ai parlamentelor naționale, precum și personalități publice și din mass-media.

Comisia Europeană, deși continuă să sprijine activitatea Curții Penale Internaționale, și-a exprimat disponibilitatea de a colabora cu comunitatea internațională în vederea înființării unui tribunal internațional ad-hoc sau a unui tribunal „hibrid” specializat pentru a ancheta și a urmări penal crimele de agresiune ale Rusiei împotriva Ucrainei, comise de conducerea politică și militară a Federației Ruse și a aliaților săi, în special de Belarus. Începând cu 30 mai 2023, Eurojust dispune de noi competențe pentru a păstra, a analiza și a stoca probe care să înlesnească investigarea crimelor de război, a genocidului și a crimelor împotriva umanității comise pe teritoriul Ucrainei. Acesta

sprijină echipa comună de anchetă a UE înființată împreună cu Polonia, Letonia, Estonia, Slovacia, România, Lituania și Ucraina.

După un deceniu de restrângere a sferei libertăților publice sub Vladimir Putin, o nouă spirală a represiunii politice interne a început după întoarcerea lui Alexei Navalnii în Rusia în ianuarie 2021 și a crescut dramatic de la începutul invaziei la scară largă a Ucrainei de către Rusia în februarie 2022. Orice dezacord sau abatere de la versiunea oficială a evenimentelor face obiectul unor sancțiuni, iar vocile critice din societate au fost marginalizate și mai mult.

De la 24 februarie 2022, 20 000 de protestatari împotriva războiului au fost reținuți în Rusia. UE a condamnat reprimarea sistematică a ONG-urilor, a organizațiilor societății civile, a apărătorilor drepturilor omului și a jurnaliștilor independenți, atât în interiorul, cât și în afara Rusiei, și continuă să sprijine rușii care s-au exprimat sau au protestat împotriva războiului din Ucraina. La 5 iunie 2023, Consiliul a [sanționat nouă persoane](#) pentru condamnarea la 25 de ani de închisoare a lui Vladimir Kara-Murza, politician rus din opoziție, activist pentru democrație și critic al Kremlinului, pe baza unor acuzații false și motivate politic. UE și-a reafirmat în repetate rânduri solidaritatea cu Vladimir Kara-Murza, Alexei Navalnii, Ilia Iașîn și cu toți rușii care au fost urmăriți penal, încarcerați sau intimidați pentru că au continuat să lupte pentru drepturile omului și au spus adevărul despre acțiunile ilegale ale regimului.

În timp ce, la 12 septembrie 2022, statele membre ale UE au [suspendat](#) integral acordul UE-Rusia de facilitare a eliberării vizelor din 2007, Comisia a adoptat [orientări](#) astfel încât această suspendare să nu afecteze negativ persoanele care au nevoie de protecție și persoanele care călătoresc în UE în scopuri esențiale, cum ar fi jurnaliștii, disidenții și reprezentanții societății civile.

ACORDURILE ÎN VIGOARE

Relațiile dintre UE și Rusia au drept bază juridică APC din iunie 1994. Acest acord a fost valabil inițial pe o perioadă de zece ani, iar ulterior a fost reînnoit automat în fiecare an. El stabilește principalele obiective comune și cadrul instituțional pentru contacte bilaterale - printre care consultări regulate cu privire la drepturile omului și summituri prezidențiale de două ori pe an -, care sunt în prezent suspendate.

La summitul de la Sankt Petersburg, din 2003, UE și Rusia și-au consolidat cooperarea prin crearea a patru „spații comune”: un spațiu economic; un spațiu de libertate, de securitate și de justiție; un spațiu de securitate externă; un spațiu de cercetare, educație și cultură. La nivel regional, UE și Rusia, împreună cu Norvegia și Islanda, au înființat în 2007 noua politică a Dimensiunii nordice, ce se axează pe cooperarea transfrontalieră în regiunea Mării Baltice și a Mării Barents. În iulie 2008, au început negocierile pentru un nou acord între UE și Rusia, care urma să includă „angajamente obligatorii din punct de vedere juridic” în domenii precum dialogul politic, justiția, libertatea, securitatea, cooperarea economică, cercetarea, educația, cultura, comerțul, investițiile și energia. În 2010 a fost lansat un „Parteneriat pentru modernizare”. Negocierile pentru acordul de facilitare a eliberării vizelor a fost încheiat în 2011. Intervenția Rusiei în Crimeea a dus însă la suspendarea tuturor acestor discuții și demersuri. În 2014, Consiliul European a decis să înghețe cooperarea cu Rusia

(cu excepția cooperării transfrontaliere și a contactelor interpersonale), precum și finanțarea UE în beneficiul țării prin intermediul instituțiilor de finanțare internaționale. Relațiile dintre UE și Rusia au fost tensionate de la anexarea ilegală a Crimeei și a orașului Sevastopol de către Rusia în 2014 și de la acțiunile sale destabilizatoare din estul Ucrainei. După ce Rusia a invadat Ucraina la 24 februarie 2022, cooperarea politică, culturală și științifică a fost suspendată.

ROLUL PARLAMENTULUI EUROPEAN

Parlamentul European și-a dat acordul pentru APC în 1997, în cadrul procedurii de „aviz conform”.

Parlamentul a adoptat o serie de rezoluții referitoare la Ucraina, în care a condamnat anexarea ilegală a Crimeei de către Rusia și rolul destabilizator al acesteia în Ucraina. Parlamentul a adoptat rezoluții privind situația relațiilor UE-Rusia în iunie 2015 și în martie 2019, susținând sancțiunile UE și subliniind necesitatea de a acorda o asistență financiară mai importantă societății civile ruse și de a promova contactele interpersonale, în ciuda relațiilor dificile. În rezoluția din 2019, își exprimă profunda îngrijorare cu privire la comportamentul internațional al Rusiei, în special în țările Parteneriatului estic. Rezoluția mai critică deteriorarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Rusia și propune ca această țară să nu mai fie considerată un „partener strategic” al UE. În septembrie 2021, Parlamentul a adoptat o [recomandare](#) privind direcția relațiilor politice UE-Rusia, solicitând UE „să asigure că orice continuare a dialogului cu Kremlinul va fi condiționată de angajamentul Kremlinului de a pune capăt agresiunilor sale interne împotriva propriei populații, de a opri reprimarea sistemică a opoziției și ... a deținuților politici, organizațiilor societății civile, de a abroga sau modifica întreaga legislație incompatibilă cu normele internaționale, cum ar fi cea privind „agenții străini” și ... de a înceta agresiunea externă împotriva țărilor vecine”. În recomandare, se mai cere ca UE să definească limite clare și să se abțină de la a continua cooperarea cu Rusia cu singurul scop de a ține deschise canalele de dialog. De asemenea, face apel să se elaboreze o viziune și o strategie privind viitorul relațiilor UE cu o Rusie liberă, prosperă, pașnică și democratică.

Înainte de 2014, Parlamentul era favorabil unui nou acord cuprinzător cu Rusia, bazat pe valori și interese comune. Cu toate acestea, Parlamentul și-a exprimat în repetate rânduri îngrijorarea legată de respectarea drepturilor omului, a statului de drept și a democrației în Rusia: mai precis, legislația împotriva „propagandei” LGBTI, dezincriminarea violenței domestice neagravate, reprimarea ONG-urilor independente sau a celor care primesc finanțare din afara Rusiei, etc. Parlamentul a condamnat îndeosebi nivelurile fără precedent ale încălcărilor drepturilor omului comise împotriva locuitorilor din Crimeea, în special împotriva tătarilor. În 2018, a solicitat eliberarea regizorului ucrainean Oleg Sențov, care s-a opus anexării ilegale a Crimeei, și i-a decernat Premiul Saharov. Sențov a fost eliberat în 2019 ca urmare a unui schimb de prizonieri între Rusia și Ucraina. Parlamentul a condamnat cu fermitate tentativa de asasinare a lui Alexei Navalnii în 2020.

De la începutul războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, Parlamentul a adoptat [numeroase rezoluții](#) prin care condamnă agresiunea Rusiei și crimele comise în urma acestuia și și-a exprimat sprijinul ferm pentru independența, suveranitatea

și integritatea teritorială a Ucrainei în cadrul frontierelor sale recunoscute la nivel internațional.

În ultimul an și jumătate, [Parlamentul European a fost un susținător de neclintit al sancțiunilor ferme și eficace ale UE](#), ca principal instrument împotriva Federației Ruse, a Belarusului și a aliaților Federației Ruse. El a cerut confiscarea activelor rusești înghețate de UE și utilizarea acestora în reconstrucția Ucrainei și pentru despăgubirea victimelor agresiunii Rusiei. Când privește cooperarea în materie de sancțiuni în întreaga lume, Parlamentul European a invitat partenerii să se alinieze la aceste sancțiuni și este preocupat de faptul că mai multe țări terțe colaborează cu Rusia pentru a o ajuta să eludeze sancțiunile.

În [rezoluția sa din 23 noiembrie 2022](#), Parlamentul a recunoscut Rusia drept sponsor statal al terorismului și stat care utilizează mijloace teroriste, solicitând comunității internaționale să fie unită în stabilirea răspunderii pentru crimele de război, crimele împotriva umanității și crima de agresiune. În mai multe rezoluții, Parlamentul a solicitat ca președintele Putin, alți lideri ruși și aliații lor belaruși să fie trași la răspundere pentru crima de agresiune pe care au comis-o. În acest context, Parlamentul sprijină crearea unui tribunal internațional special pentru urmărirea penală a crimei de agresiune împotriva Ucrainei comise de conducerea politică și militară a Federației Ruse și a aliaților acesteia, în special de Belarus. Susține întru totul ancheta în curs a procurorului Curții Penale Internaționale (CPI) privind situația din Ucraina și suspiciunile de crime de război și de crime împotriva umanității și de genocid. În martie 2023, când s-a anunțat că CPI a emis mandate de arestare pe numele lui Vladimir Putin și Maria Lvova-Belova, comisara pentru drepturile copiilor pe lângă președintele Rusiei, din cauza deportărilor ilegale ale copiilor ucraineni pe teritoriul rus, Parlamentul European a salutat decizia în cadrul unei dezbateri în plen.

În [recomandarea sa din 8 iunie 2022 intitulată „Politica externă, de securitate și de apărare a UE după războiul de agresiune declanșat de Rusia împotriva Ucrainei”](#), Parlamentul a îndemnat Vicepreședintele Comisiei și Înalțul Reprezentant al UE pentru afaceri externe și politica de securitate, Josep Borrell, să urmărească o abordare holistică față de Federația Rusă și să renunțe la orice colaborare selectivă cu Moscova în fața atrocităților și crimelor de război orchestrate de elitele politice ruse și comise de trupele ruse, de reprezentanții și mercenarii acestora în Ucraina și în alte părți.

În [rezoluția sa din 16 februarie 2023](#), Parlamentul a recunoscut că războiul de agresiune al Rusiei a schimbat în mod fundamental situația geopolitică din Europa și, prin urmare, a solicitat UE să ia decizii politice, financiare și de securitate îndrăznețe, curajoase și cuprinzătoare și să continue izolarea internațională a Federației Ruse.

Parlamentul consideră totodată că Comisia, Serviciul European de Acțiune Externă și statele membre ar trebui să înceapă reflecția asupra modalităților de a colabora cu Rusia în viitor și a felului în care aceasta poate fi sprijinită în tranziția de succes de la un regim autoritar la o țară democratică care renunță la politici revizioniste și imperialiste, după cum se menționează în [rezoluția sa din 6 octombrie 2022](#).

Înainte de începerea războiului de agresiune, Parlamentul condamna deja de mai mulți ani represiunea internă aplicată de regimul rus și deteriorarea crescândă a situației drepturilor omului. Atunci când Rusia a lansat războiul de agresiune împotriva Ucrainei,

Parlamentul și-a exprimat condamnarea în termenii cei mai duri, în special față de limitările severe impuse libertății de opinie și de exprimare, a dreptului de întrunire pașnică și de asociere, precum și față de reprimarea sistematică a organizațiilor societății civile, a apărătorilor drepturilor omului, a mass-mediei independente, a avocaților și a opoziției politice. Parlamentul a deplâns deopotrivă legislația rusă extrem de represivă, inclusiv cea privind „agenții străini” și „organizațiile indezirabile”, modificările aduse Codului penal și Legea privind mass-media, care sunt utilizate pentru a hărțui judiciar vocile disidente din țară și din străinătate și pentru a submina mass-media independentă. În plus, a denunțat cenzura continuă și în creștere din Rusia.

În special, Parlamentul a condamnat în repetate rânduri Rusia pentru condamnarea lui Alexei Navalnii, care a primit [Premiul Saharov al Parlamentului European](#) în 2021. Întrucât mai mulți activiști au fost arestați și închiși, Parlamentul a adoptat două rezoluții – la [7 aprilie 2022](#) și, respectiv, la [20 aprilie 2023](#) – prin care condamnă represiunea crescândă din Rusia, în special cazurile lui Vladimir Kara-Murza și Alexei Navalnii. În cadrul campaniei „Free Navalny”, Parlamentul a instalat în perioada 26-30 iunie 2023 în fața clădirii Parlamentului din Bruxelles o copie de dimensiuni reale a celulei (Shizo) în care Alexei Navalnii își ispășește pedeapsa de 9 ani și jumătate. Evenimentul, organizat în cadrul activităților Grupului de susținere a democrației și de coordonare a alegerilor, a urmărit să atragă atenția asupra situației dificile a lui Alexei Navalnii și să informeze publicul despre represiunea împotriva opoziției politice din Rusia. În septembrie 2023, într-o declarație comună, președintele Subcomisiei pentru drepturile omului, președintele Delegației pentru relațiile cu Rusia și raportorul permanent al Parlamentului European pentru Rusia și-au exprimat îngrijorarea legată de situația lui Vladimir Kara-Murza, care a fost transferat într-o închisoare de securitate maximă din Siberia, în regim de încarcerare solitară.

În rezoluția sa din [5 octombrie 2023](#), [Parlamentul și-a exprimat îngrijorarea cu privire la Zarema Musaeva](#), apărătoare a drepturilor omului din Cecenia. Încălcările drepturilor omului în Cecenia au fost condamnate în mod constant și ferm de către Parlament.

Parlamentul și-a exprimat solidaritatea și sprijinul pentru poporul rus și belarus care protestează față de războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și a solicitat ca statele membre să protejeze și să acorde azil cetățenilor ruși și belaruși persecutați pentru că s-au exprimat împotriva războiului, precum și dezertorilor ruși și belaruși și celor care au refuzat să se înroleze pe motive de conștiință. De asemenea, UE a cerut instituțiilor UE să colaboreze cu liderii democrației ruși și cu societatea civilă și sprijină crearea unui centru pentru democrația în Rusia, găzduit de Parlamentul European. Președinta Parlamentului European s-a întâlnit cu unii reprezentanți ai opoziției ruse în 2022, iar Subcomisia pentru drepturile omului organizează schimburi periodice de opinii cu jurnaliști independenți ruși, cu reprezentanți ai societății civile și ai opoziției. Câțiva deputați în Parlamentul European au organizat o masă rotundă privind viitorul unei Rusii democratice, în 5 și 6 iunie 2023, la care au participat reprezentanți ai instituțiilor UE, deputați în Parlamentul European și reprezentanți importanți ai tuturor segmentelor mass-mediei libere și ai opoziției politice ruse.

Relațiile cu legislatorii ruși s-au derulat în cea mai mare parte în cadrul Comisiei parlamentare de cooperare (CPC), un for interparlamentar instituit prin APC UE-Rusia.

Între 1997 și 2014, CPC a fost o platformă stabilă pentru dezvoltarea cooperării și a dialogului dintre delegațiile PE și cele ale Adunării Federale Ruse. Totuși, din martie 2014, PE a întrerupt aceste reuniuni interparlamentare în conformitate cu măsurile restrictive luate de UE în urma crizei din Ucraina. Cu toate acestea, Delegația Parlamentului la CPC UE-Rusia continuă să se reunească periodic pentru a analiza și a organiza dezbateri despre impactul războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei asupra lumii și pe plan intern și, în special, despre escaladarea represiunii împotriva societății civile ruse de către autoritățile ruse. În acest context, delegația desfășoară schimburi regulate de opinii cu reprezentanți ai opoziției ruse, apărători ai drepturilor omului, membri ai societății civile, organizații neguvernamentale și jurnaliști independenți, precum și cu experți internaționali.

Începând din 1999, Parlamentul nu a mai fost invitat de către Rusia ca observator la alegeri.

Vanessa Cuevas Herman
11/2023

